

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แรงจูงใจของประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ๕ ขั้นตอน ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แรงจูงใจของประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแจงแบบสอบถามกับกลุ่มประชากรที่กำหนดไว้ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth interview)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ก. เชิงปริมาณ

๑) ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ทั้งหมด ๑๐ หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น ๖,๙๓๐ คน

๒) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ทั้งหมด ๑๐ หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น ๖,๙๓๐ คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขั้นตอนดังนี้

๒.๑) ทำการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยนำไปกำหนดหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane^๑ การกำหนดขนาด /จำนวนตัวอย่างในกรณีที่สามารถรู้จำนวนหรือเชิงปริมาณประชากร เช่น ประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ทั้งหมด ๑๐ หมู่บ้านรวมทั้งสิ้น ๖,๙๓๐ คน การหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง (n) ได้ดังนี้

สูตรการคำนวณของ Taro Yamane

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย

n = คือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = คือจำนวนประชากร

e = คือความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้

กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ

5 หรือ 0.05

ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$n = 378 \frac{6,930}{1 + 6,930 (0.05)^2}$$

ดังนั้น จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๗๘ คน

เมื่อได้ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยเครื่องมือที่ใช้ใน

การเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม

๒.๒) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ทั้งหมด ๑๐ หมู่บ้านแยกเป็นประชากร ดังตารางนี้

^๑ อภินันท์ จันตะมี, การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิจัยทางธุรกิจ, (ฝ่ายบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๔๙), หน้า ๓๕.

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง

หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ ๑ บ้านทุ่งป่าแก	๔๗๔	๒๔
หมู่ ๒ บ้านร่องกาศ	๒๒๖	๑๑
หมู่ ๓ บ้านฮ้องแล้ง	๒๘๓	๑๔
หมู่ ๔ บ้านศรีบังวัน	๘๙๖	๔๖
หมู่ ๕ บ้านเจดีย์ขาว	๙๔๕	๔๘
หมู่ ๖ บ้านสันริมปิง	๑,๒๘๐	๖๖
หมู่ ๗ บ้านหนองผำ	๘๗๙	๔๕
หมู่ ๘ บ้านป่ายาง	๙๑๓	๔๗
หมู่ ๙ บ้านสบปะ	๕๒๖	๒๖
หมู่ ๑๐ บ้านกลางทุ่ง	๔๒๘	๒๒
รวม	๖,๙๓๐	๓๗๘

ข.เชิงคุณภาพ

การวิจัยเรื่อง แรงจูงใจของประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) ซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็นสาระสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ จำนวน ๘ รูป/คน ประกอบด้วย

๑. พระครูภักตฤทธิตตคุณ เจ้าอาวาสวัดเจดีย์ขาว
๒. พระอธิการสว่าง อาภาธโร เจ้าอาวาสวัดริมปิง
๓. นายอเนกมหาเกียรติคุณ นายกเทศบาลตำบลริมปิง
๔. นายธวัชชัย กันทะวันนา หัวหน้ากองสาธารณสุขสิ่งแวดล้อม
๕. นางนันทิกา พิชัยพรหม ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
๖. นายมิตร สิงโตวะนา กำนันตำบลริมปิง
๗. นายทองอิน วงศ์จันทร์เสื่อ อดีตกำนันตำบลริมปิง
๘. นายวิฑูรย์ทาแก ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๓ บ้านฮ้องแล้ง

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก. เชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ๑) ศึกษาแรงจูงใจของประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน แนวคิดทฤษฎี จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ตามหลักของฆราวาสธรรม

- ๒) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
- ๓) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- ๔) สร้างเครื่องมือ
- ๕) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
- ๖) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
- ๗) ปรับปรุงแก้ไข
- ๘) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓. ๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบของแรงงใจของประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแรงงใจของประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน เพื่อเปรียบเทียบแรงงใจของประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน และการประยุกต์ใช้หลักธรรมาธรรมในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น ๓ ส่วนดังนี้

ส่วนที่ ๑ เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อสอบถามในเรื่องเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลที่ได้จากแรงงใจของประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ทั้ง ๔ ด้านคือ ๑) ด้านสัจจะ ๒) ด้านทมะ ๓) ด้านขันติ ๔) ด้านจาคะ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ๕ ระดับคือมากที่สุดมาก ปานกลางน้อยและน้อยที่สุดโดยมีเกณฑ์การให้น้ำหนักของคะแนนดังนี้

๕	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	มากที่สุด
๔	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	มาก
๓	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	ปานกลาง
๒	หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อย
๑	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ส่วนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงงใจของประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่เป็นปลายเปิด (Open ended Question) ให้เลือกตอบแบบเสรี

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๕ ท่านประกอบด้วย

๑) พระครูภวนาโสภิต, วิ.ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

๒) ดร.ไพเราะ สุภาพ อาจารย์พิเศษหลักสูตรปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

๓) ดร. นิกร ยาอินตา อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

๔) ดร. เสน่ห์ ใจสิทธิ์ หัวหน้าสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

๕) อาจารย์ประเด่น แบนปิง หัวหน้าสาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถามรูปแบบของแบบสอบถามตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ ๐.๘ ถึง ๑.๐ ได้ค่า ๐.๙๖

๓) หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) แก่ประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๗๕๑

๔) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัย

ข. เชิงคุณภาพ

การวิจัยเรื่องแรงงใจของประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูนผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

๑ . แรงงใจของประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

๒. แนวทางการเปรียบเทียบแรงงใจของประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

๓. แนวทางการแก้ไขปัญหานี้ในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

๔. แนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

ก. เชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

๑. รวบรวมเอกสาร ศึกษารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจของประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

๒. ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถาม และขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลถึงกำนันและผู้ใหญ่บ้านตำบลริมปิงทั้งหมด ๑๐ หมู่บ้านเพื่อขอความร่วมมือไปยังประชาชนของแต่ละหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน หลังจากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมายคือประชาชนตำบลริมปิงทั้งหมด ๑๐ หมู่บ้านจำนวน ๓๗๘ คน ซึ่งในการแจกแบบสอบถามผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง

ข. เชิงคุณภาพ

ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) และทำการบันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึกและการบันทึกเทป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ก.เชิงปริมาณ

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกรูปแบบที่สมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒. ผู้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระดับรายได้

๒) ระดับแรงจูงใจของประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูนวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(Standard Deviation) จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

๓) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยของส่วนที่ ๒ และส่วนที่ ๓ โดยยึดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๐ – ๕.๐๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๐ – ๔.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์มาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐ – ๓.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๐ – ๒.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์น้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐ – ๑.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด

๔. การเปรียบเทียบ ระดับแรงจูงใจของประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา และระดับรายได้ โดยวิเคราะห์ทดสอบค่าที (t-test) และทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD)

๕. ข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงจูงใจของประชาชนในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในเทศบาลตำบลริมปิง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนด ใช้ในแบบสอบถามปลายเปิดจากนั้นทำการวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency)

ข. คุณภาพ

๑. การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาทำการจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์

๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยวิธีการพรรณนาความเรียงตามกำหนดไว้ พร้อมทั้งนำเสนอโดยวิธีการพรรณนาอ้างอิงคำพูดบุคคล